

NADNIEMEŃSKI KURIER POŁSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-11-5-6
Administracja „ „ 10-11-4-6
Prenumerata miesięczna zł. 4.
z odnośnikiem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 106 Rok I
GRODNO
niedziela 16 listopada 1924 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnio za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz, Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ - strony 8-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówniku, obowiązuje wszystkie już przyjęte za-mówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

W odpowiedzi Dyr. Dąbrowskiemu „Światła” i pracy!

Motto: Trzeba z żywym naprzód iść —
po życie sięgać nawet. (A s n y k).

Kto przeczytał pełne entuzjazmu i optymizmu słowa p. Dyrektora Dąbrowskiego na temat oświaty pozaszkolnej (patrz „Kurier Nadnie-meński” z dnia 14. XI. Nr. 104) temu nie wolno przejść nad poruszo-ną przez szanownego znawcę przed-miotu—kwestją do porządku dzien-nego.

Zarówno osoba p. Dyrektora Dą-browskiego, jak i zajmowane prze-zeń stanowisko, uprawniały go, ja-ko obywatela miłującego swój kraj ojczysty, do gorącego wystąpienia w sprawie tak zaniedbanej — na naszym terenie — jak oświata po-zaszkolna.

Czytając uważnie uwagi p. Dą-browskiego godzimy się z nim w zupełności co do celu. Ostatni bo-wiem nie podlega dyskusji. Cho-dzi nam jedynie o środki, o drogi, któremi kroczyć należy, aby cel zo-stał osiągnięty. Wprawdzie „różne drogi prowadzą do Rzymu”, a rzymscy jezuiti twierdzą, że wszel-ki środek jest dobry—o ile osiąga cel, ja jednak jestem zdania, że akcja społeczeństwa w sprawie o-światy pozaszkolnej, jak powszech-ne wykłady, kursy dla dorosłych, odczyty i t. p. — musi być prowa-dzoną jeżeli już nie przy udziale, to przynajmniej w kontakcie z czynnikami reprezentującymi masy ludowe w mieście i na wsi. Bez bezpośredniego zainteresowania naj-bardziej zainteresowanych — szero-kich mas ludowych — wszelka w tym kierunku akcja zgóry skazana jest na niepowodzenie. Dlaczego?

— Jakkolwiek smutnem jest to zjawisko, jakkolwiek przykro mi jest to publicznie stwierdzić, to jednak idąc po drodze rzeczywistości, czuję się w obowiązku od-kryć tę smutną prawdę, że masy nie mają zaufania do tych czynni-ków i osób, które w najszlachet-niejszej może intencji pragną akcją tą pokierować.

Nie choć w zagadnieniu natury oświatowej poruszać strony politycz-nej, nie będę rozwijał tutaj myśli politycznych, jestem jednak zmu-szony wskazać na te niuanse, któ-re może wbrew woli p. Dąbrow-

skiego wkraśli się do jego intere-sującego i pouczającego wywiadu. A mianowicie: czyniąc aluzje do ostatnich wyborów Anglii szanow-ny nasz interlokutor powiedział, że „oświecony robotnik nawet z obozu socjalistycznego z przekonaniem gło-sował na lordów, a odwrócił się od fałszywych proroków własnego obo-zu, którzy go zawiedli na manowca”.

Ryzykując podobne publiczne oświadczenie w sprawie tak zasad-niczej i aktualnej, zechce szanow-ny Dyrektor przyjąć pod uwagę fakt, że ilościowo Labour Party w ostatnich wyborach uzyskała więcej głosów niż przy wyborach poprze-dnich, a mniejsza ilość mandatów wynika z ordynacji wyborczej i wyborczej matematyki w Anglii, gdzie wszystkie mandaty w okręgu zdobywa to stronnictwo, które-go kandydat uzyskał największą ilość głosów, wreszcie, że konser-watyści angielscy wzmocnili się u-padkiem drugiego do nie-dawna stronnictwa w Anglii — li-berałów, których drugie miejsce w obu Izbach zajmują obecnie przed-stawiciele robotników.

Z powyższych wyjaśnień wynika, że w sprawach politycznych, za-zwyczaj zawiłych, nikomu nie przy-jdzie na myśl, że lepiej jest nie powiedzieć nic, aniżeli mówić nie ściśle. Zwłaszcza w tym wypadku, kiedy zasadniczo występuje się z inicjatywą oświaty pozaszkolnej, zdawałoby się nie nie mającej wspólnego z polityką.

Analogiczny z angielskim był i u nas wypadek przy wyborach do obecnego parlamentu, kiedy „8” otrzymawszy na swą zblokowaną listę mniej głosów niż jej współ-zawodnicy z centro-lewicy („Piast”, „Wyzwolenie”, P. P. S. i N. P. R.), a mimo to mandatów — dzięki ordy-nacji i matematyce wyborczej — pozyskało więcej.

Gwoli obiektywizmu zaznaczyć jeszcze należy, że 40-osobowy skład klubu sejmowego P. P. S. ma w swoim gronie więcej ludzi z wyż-szym wykształceniem niż klub Ch-Decji, a proporcjonalnie biorąc daleko więcej niż we wszystkich innych klubach sejmowych. Wi-

BACZNOŚĆ LOKATORZY!

Wobec przewidzianego wkrótce dorocznego Walnego Zgromadzenia Członków Związku Lokatorów i Sublokatorów m. Grodna, podaje się do wiadomości osób zainteresowanych następujący ustęp Statutu wyż. wymienionego Związku.

§ 15 brzmi: „Członek zalegający w opłacie składki po trzech miesiącach niepłacenia, uważany będzie za wykreślonego z własnej woli; po zapłaceniu zaległych składek w ciągu roku, może być na nowo przyjęty”.

Celem umożliwienia wszystkim Członkom Związku wzięcia udziału w Walnym Zebraniu, Zarząd postanowił doręczyć takowym przez inkasenta Związku specjalne karty wstępu.

Uprasza się Sz. Członków o uregulowanie zaległych składek przy otrzymaniu karty wstępu, przeciwnie traci się prawo uczestniczenia na Walnym Zebraniu.

Zarząd.

dzimy więc, że tam gdzie jest praca jest i światło!

Reasumując wnosimy, że kwestji oświaty pozaszkolnej na Kresach nie należy wiązać z ugrupowaniami i zgóry narzucać jej pewnej barwy społeczno-politycznej, czy to bądź pod egidą Macierzy szkolnej, w której masy nie mają swego przedsta-wicielstwa, lubo też pod egidą „To-warzystwa Przyjaciół Oświaty, pod kierownictwem księdza Senatora”, (domyślam się, że Senatora ks. Że-browskiego), którego nazwisko i przynależność do klubu Ch.Ł. na-dawałoby akcji charakter jedno-stronności politycznej, czego za wszelką cenę musimy unikać wogóle, a szczególnie w zaraniu inicja-tywy, mającej dopiero doprowadzić do zorganizowania akcji konkretnej i pozytywnej. Również i „Sejmik, organizacje rolnicze i ruchliwe stowarzyszenie osadników wojsko-wych” — jako instytucje będące do-piero w stadium rozwoju nie mogą, nie są w stanie dla braku środków i ludzi — przyjąć na siebie odpo-wiedzialności celem poprowadzenia i firmowania akcji oświaty poza-szkolnej.

Mnie się wydaje wprost przeciwnie, że wszystkie te organizacje same potrzebują pomocy w kierun-ku dokształcającym. Proponuje za-tem, aby z łona szanownego ciała profesorów i nauczycieli, powstało w Grodnie samodzielne koło Prele-gentów, które popierane i z ze-wnątrz (Warszawa — Wilno) wy-syłałoby odpowiednich prelegentów tam wszędzie, gdzie ku temu zaj-

dzie potrzeba.

Tylko w ten sposób — mam na-dzieję — w naszych zaognionych stosunkach kulturowo-społeczno-po-litycznych, stosunkach w których antagonizmy, animozje i niechęć osobista — grają zazwyczaj rolę decydującą — uda nam się dźwignąć sprawę oświaty pozaszkolnej i roz-winąć akcję w jaknajszerszych ma-sach ludowych na wsi i w mieście.

Jestem przekonany, że Koło Pre-legentów zawsze pośpieszy na zew z pomocą kiedy pomocy zażąda Uniwersytet Powszechny czy TUR, związek zawodowy, czy osadnicy wojskowi. Do pracy więc! Organi-zujmy Koło Prelegentów w Grodnie!

Veritas.

Odczyt w auli gimnazjum

Przypominamy, że dziś w nie-dziele, odbędzie się w gimn. im. Mickiewicza 1-y mauguracyjny od-czyt prof. d-ra Konecznego z Wil-na. Pamięć o rewelacyjnym odczy-cie prof. Konecznego, wygłoszonym w r.b., powinna zgromadzić tłumy. Początek o godz. 5-iej po poł.

Drzazgi.

Trzask! trzask! czy to bajka
W karczmie? niech mi kto odpowie.
Nie to tylko w naszym Sejmie
Bawią się — postowie! Ja.

Pierwsza polska ekspedycja na rowerze

W numerze z dnia 6 b. m. na stronie 6-iej podana była wiadomość o przybyciu do Warszawy podróżnika polskiego p. Ryszarda Voelpel, który odbywa podróż na rowerze naokoło świata.

Wyjechał w dniu 11 X. 23 r. z Gdańska, przebywając Polskę, Rumunję, Bułgarię, Turcję, Syrię, Palestynę, Egipt, Grecję, Jugosławję, Węgry i przez Czechosłowację spowrotem do Polski.

P. V. z Warszawy przybył do Grodna, skąd wyjeżdża do Wilna, stamtąd na Toruń, Grudziądz, Gdańsk, wzdłuż wybrzeża Europy do Hiszpanji, wzdłuż Afryki Połudn. i morza Czarnego do Indji, Chin, Japonji i Ameryki, dokąd zamierza przybyć z końcem maja 25 r.

Obecnie p. V. zorganizował ekspedycję, skład której wchodzi: pp.: Wroblewski, b. oficer, znawca języków, który podczas wojny światowej zwiedził niemal cały świat, Witwicki (wnuk przyjaciela A. Mickiewicza), Kulman, mistrz okręgu lwowskiego.

Obecnie eksp. zabiera ze sobą film propagandowy o Polsce, bowiem niestety mniej jesteśmy znani zagranicą niż by nam się mogło zdawać.

P. V. wygłosi tu odczyt o swych dotychczasowych podróżach, obfitych w nader ciekawe epizody i spostrzeżenia, który odbędzie się dziś, w niedzielę, w sali kina „Lira” o godz. 8 pp.

Sądzić należy, że Grodno skorzysta z tak niebywale okazji i tłumnie nawiedzi salę. Co do młodzieży jesteśmy pewni, że stawi się w komplecie. Odczyt będzie ilustrowany przezroczami.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dziś, wznowienie dawno nie granej komedji St. Rey'a „Powaby Grzechu”, w świetnym wykonaniu: Skarzyńskiej, Mori, Kudawskiej, Kłowski, Skąpskiego i Sulimy.

Wystawa hodowlana

Dziś drugi i ostatni dzień wystawy hodowlanej w letnim klubie „Muza”. O całokształcie wystawy podamy sprawozdanie, obecnie jedynie gorąco zachęcić musimy do najliczniejszego zwiedzania jej, gdyż faktycznie jest co zobaczyć.

Dział placetwa oficjalnie reprezentowany w dziale czworonogów ogólną sensacją po za właściwymi gośćmi psiego oddziału, wzbudza prawdziwą wilczyńską iść.

Jesienne Kursy Instruktorstwa przysposobienia wojskowego

Ministerstwo Spraw Wojsk. corocznie organizuje dla młodzieży szkolnej i pozaszkolnej obozy letnie przysposobienia wojskowego. Ponieważ obozy te urządzane są w porze letniej, młodzież wiejska, szczególnie osadnicy, korzystają z takich nie mogła.

By choć w części dać możliwość przejścia młodzieży wiejskiej wyszkolenia wojskowego, D.O.K. III zorganizowało przy Dowództwie 76 pp. „Kursy Jesienne”, na które przyjmowani są ludzie nadający się na instruktorów i którzy zajmują kierownicze stanowiska w organizacjach przysposobienia wojskowego.

Kursy jesienne mają na celu — przez przeprowadzenie szeregu zajęć z wychowania fizycznego, szkoły żołnierza i nauki o Polsce — przygotować uczestników do służby wojskowej, jakoteż — przez powiązanie tych zajęć z wskazówkami i praktyką instruktorską — dać uczniom podstawy do przyszłej pracy instruktorskiej i organizacyjnej w stowarzyszeniach przysposobienia wojskowego.

Na kursie przebywa obecnie 37 uczestników, w tym 4 osadników wojskowych z powiatu Wołkowyskiego, jest to — bardzo ważny krok pracy w P. W., gdyż po ukończeniu Kursów, ich słuchacze staną się krzewicielami pożytecznej idei przysposobienia wojskowego, dającego społeczeństwu i młodzieży ulgi w wojsku, a Państwu dobrych Obywateli.

Zaznaczyć należy, że Dowódca Kursów w Grodnie jest kp. Krydel z 76 pp. Identyczny Kurs D.O.K. III otworzyło i w Wilnie.

Patefon i palto za 100 zł.

Grodno emancypuje się pod każdym względem, pragnąc dorównać stolicy nawet pod względem pomysłów przestępczych, posiadając za przykładem Warszawy własnych polawaczy prowincjonalnych fryzów.

Przed kilku dniami do przybyłego ze wsi Gryczyce pow. Kossowskiego B. Sajewca podszedł nieznamy żydek i dowiedziawszy się, że S. przyjechał na rozprawę sądową zaoferował się za wynagrodzenie w kwocie 100 zł. zaprowadzić go do najlepszego adwokata. Po

Czy może wysoko urodzony młodzieniec Hrabia pokochać dziewczę z ludu?..

Odpowiedź w obrazie

DZIEWCZE z KARUZELI Eden

otrzymaniu umówionej kwoty ulotnił się, pozostawiając na pocieszenie niedostępnemu klientowi najwłaściwszej tutejszej powagi adwokackiej — patefon i stare palto. Ta przymusowa transakcja handlowa wakuje na to, że operator nie należy do stałych mieszkańców Grodna przyszedł prawdopodobnie no stację w najbogobojniejszym zamiarze wyjazdu z Grodna do domu, spozostępszy jednak przypuszczalnie dobrego kupca na swój towar nie mógł stłumić w sobie żylki handlarzkiej i postanowił dokonać transakcji co mu się jak widzimy udało w zupełności.

Nareszcie „Czar nocy”

w dniach najbliższych w kinie „LIRA”

Dziś otwarcie wystawy hodowlanej

[w letnim lokalu „Muza”]

Dr. med. **W. Sichtensztejn**
Choroby kobiece i akuszerja
przyjmuje od 1-4, biednych od 1-2 bezpłatnie. GRODNO, ulica Polowa 12-15.

Dzierżawa majątek i poszukiwanie w Grodnie — szczytnie od 120-200 ha. Informacje pisemne wyszereżowaniem warunków lub osobiste oferty zgłaszać do T-wa Parcelacyjno-Pomiarowego Osadnik Kresowy, Jagiellońska Nr. 34.

Ogłoszenia

Fortepjan używany do sprzedania, Chlebna przystań Nr. 22. Elstrow. 1-3

Zarząd Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie, organizując szkoły prywatne w powiecie, poszukuje odpowiednich sił nauczycielskich — kandydaci zechcą składać podania do biura Macierzy (ul. Orzeszkowej 15) z odpowiednimi dokumentami i szczegółowym curriculum vitae. 1-2

Zgubiono jadąc z Wilna do Grodna portfel, 10 złotych, oraz kartę zwolnienia, wydaną przez 1-szy pułk legionów piechoty, na imię Jona Kagana. 1-1

Kalia
PERFUM MYDŁO PUDER LOTION
J. & S. STEMPNIOWICZ
PERFUMY I KOSMETYKA POZNAŃ
ODZIAŁY:
WARSZAWA KRAKÓW RADOM
KS. SKOŁUPIKI 8 RYNEK GŁÓWNY 46. PIASKI 12.

Kino **LIRA** DZIS
Motto: Nie zapomnij bicza, gdy idziesz do kobiety! — Realizacja genialnego Cecil B. de Mille — Potężny dramat życiowy w 10 aktach
OSKARŻAM CIĘ KOBIETO!..
W roli głównej **Beatrice Joy** Najpiękniejsza i najlżejsza kobieta na kuli ziemskiej Niebywała wystawa!

Kino **EDEN**
Dziś SEANSY: 8¹⁵, 10¹⁵
Kasa od 3 godz.
Największy film 1924—1925 r. — Od czasu istnienia kinematografji jeszcze nie było ładniejszego obrazu, jak:
DZIEWCZE z KARUZELI
Dramat erotyczny w 10 aktach.
Obraz ten ilustruje całe życie b. cesarza austriackiego Franciszka Józefa. Żaden film nie zrobił większego sukcesu na świecie, jak obraz **DZIEWCZE z KARUZELI**
Zespół orkiestry powiększony